

นวัตกรรมการบริหารจัดการเชิงรุกเพื่อพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา  
ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัญญาประดิษฐ์  
INNOVATION FOR PROACTIVE ADMINISTRATION OF SCHOOL CURRICULUM  
DEVELOPMENT ON SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE  
FOR THE ARTIFICIAL INTELLIGENCE ERA

พรพิมล บัวระภา<sup>1</sup>, ประเวศ เวชชะ<sup>2</sup>, สุวดี อุปินใจ<sup>3</sup>

Phonphimon Buarapha<sup>1</sup>, Prawet Wetcha<sup>2</sup>, Suwadee Oupinjai<sup>3</sup>

Corresponding Author E-mail: buaraphab24@gmail.com

Received: Feb 02, 2024; Revised: Mar 07, 2024; Accepted: May 08, 2024

### บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการเชิงรุกเพื่อพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัญญาประดิษฐ์ โรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยา(ตชด.ช่วงกลปทุมวันอนุสรณ์9) ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน จำนวน 59 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญผลการศึกษา พบว่า

นวัตกรรมในการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยา(ตชด.ช่วงกลปทุมวันอนุสรณ์ 9) ที่สอดคล้องกับยุคปัญญาประดิษฐ์ ได้มาซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ 4 มิติ ขององค์กร คือ มิติ ที่ 1 ด้านประสิทธิภาพ มี 2 ยุทธศาสตร์ มี 4 โครงการ มิติที่ 2 ด้านคุณภาพการให้บริการ มี 4 ยุทธศาสตร์ มี 6 โครงการ มิติ ที่ 3 ด้านประสิทธิภาพกระบวนการภายในมี 3 ยุทธศาสตร์ มี 4 โครงการ มิติที่ 4 ด้านการพัฒนาองค์กร และบุคลากร มี 3 ยุทธศาสตร์ มี 4 โครงการ

**คำสำคัญ:** ยุคปัญญาประดิษฐ์, หลักสูตรการเรียนรู้, นวัตกรรมการบริหารจัดการ

<sup>1</sup> ครูโรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยา (ตชด.ช่วงกลปทุมวันอนุสรณ์ 9)

<sup>1</sup> Teacher, Parailuang Wittaya School

<sup>2,3</sup> คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย,

<sup>2,3</sup> Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

---

## Abstract

The objective of this study was to develop innovation for proactive administration to develop school curriculum on Social Studies, Religion and Culture in accommodating AI transformation era of Ban Parai Luang Wittaya School. This participatory research design deployed participatory workshop, informants including administrators, heads of academic affairs, heads of Social Studies, Social Studies teachers, curriculum committees, school board members, community representatives, parents and students were 59 people. Using the Purposive Sampling method. The tools were Desirable Characteristics Assessment, Academic achievement, questionnaire and interview. The data were analyzed using mean, standard deviation and content analysis. The results showed that:

The innovation for proactive administration of school curriculum on Social Studies, Religion and Culture of Ban Parai Luang Wittaya School in accommodating AI transformation era evolved 4 strategic issues including 1) Effectiveness comprising 2 Strategies and 4 Initiative; 2) Quality of Service comprising had 4 strategies and 6 Initiative; 3) Efficiency of Internal Process comprising 3 strategies and 4 Initiative and 4) Organization and Personnel Development comprising 3 strategies and 4 Initiative

**Keywords:** Artificial Intelligence Era, Curriculum for Learning, Administration Innovation

## บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลสืบเนื่องมาจากกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้น ในช่วงทศวรรษ 1950 โดยนักวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ที่พยายามสร้างเครื่องจักรที่สามารถคิดและทำสิ่งต่างๆ แทนมนุษย์ได้ ในช่วงแรกๆ การพัฒนาปัญญาประดิษฐ์เป็นไปอย่างช้าๆ แต่ในช่วงทศวรรษ 1980 ปัญญาประดิษฐ์เริ่มมีความก้าวหน้ามากขึ้น เนื่องด้วยการพัฒนาของคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และการพัฒนาของอัลกอริธึมปัญญาประดิษฐ์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในช่วงทศวรรษ 1990 ปัญญาประดิษฐ์เริ่มมีการใช้งานในหลาย ๆ ด้าน เช่น การแพทย์ การเงิน การผลิต คมนาคม และการศึกษา ปัจจุบันปัญญาประดิษฐ์ได้ก้าวหน้า อย่างมากจนสามารถใช้งานในหลาย ๆ ด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Russell, B. 2022: 1)

ด้วยเหตุนี้เอง จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการในการจัดการทางด้านการศึกษา เพื่อให้ทันต่อกระแสในโลกปัจจุบัน การบริหารจัดการเชิงรุกที่ มุ่งเน้นผลลัพธ์และความพึงพอใจของลูกค้า การทำงานเป็นทีมและการเรียนรู้และพัฒนา เป็นสิ่งที่แนะนำในกระบวนการบริหารงานเชิงรุกเพื่อสร้างความสำเร็จและความเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในองค์กร (บุญญาธิ์ วิชา ไทยช่วย. 2564)

ด้วยเหตุนี้ จึงมีการใช้นวัตกรรมการบริหารจัดการเชิงรุกช่วยพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560: 8) ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา จึงเป็นการพัฒนาคุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศความเหลื่อมล้ำของการ กระจายรายได้ และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ

การบริหารจัดการการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (ประเสริฐ ศิริโสภณ. 2564: 11) ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคเอกชน โดยมุ่งเน้นไปที่การปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ และสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา แนวคิดการบริหารจัดการเชิงรุกด้านการศึกษาได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลายในหลายประเทศทั่วโลก ในประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการได้ริเริ่มนโยบายการบริหารจัดการเชิงรุกด้านการศึกษา ในปี พ.ศ. 2551 โดยมุ่งเน้นไปที่การยกระดับคุณภาพการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาให้มีคุณภาพสูง

โรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยา (ตชด.ช่างกลปทุมวันอนุสรณ์ 9) (โรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยา(ตชด.ช่างกลปทุมวันอนุสรณ์ 9). 2565: 40) ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตในสังคม รวมถึงการพัฒนาจริยธรรมและวัฒนธรรมในชีวิตประจำวัน หลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีกระบวนการที่ใช้ในการวางแผนและพัฒนา การวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนและสังคม การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การออกแบบเนื้อหาการเรียนรู้และวิธีการสอนที่เหมาะสม การพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเครื่องมือการสอนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้ หลักสูตรมีความหลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ดังนั้น การบริหารจัดการเชิงรุกเพื่อพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่ต้องให้ความสำคัญกับการนำเสนอและส่งเสริมหลักสูตรที่เป็นประโยชน์และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญ ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษา เรื่องนวัตกรรมการบริหารจัดการเชิงรุกเพื่อพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อบริหารการเปลี่ยนแปลงในยุคปัญญาประดิษฐ์ โดยเปรียบเทียบข้อมูลการบริหารจัดการหลักสูตรกับประเทศนิวซีแลนด์ เนื่องจากการจัดระบบการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์มีหลักสูตรที่เหมาะสมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัญญาประดิษฐ์ เพื่อหาว่านวัตกรรมที่ใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อบริหารการเปลี่ยนแปลงในยุคปัญญาประดิษฐ์ ให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ต่อไป

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ที่ตอบสนองต่อการบริหารจัดการเชิงรุกเพื่อพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัญญาประดิษฐ์ เมื่อเทียบกับประเทศนิวซีแลนด์
4. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการเชิงรุกเพื่อพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัญญาประดิษฐ์

## การทบทวนวรรณกรรม

นวัตกรรมการบริหารจัดการเชิงรุกเพื่อพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัญญาประดิษฐ์ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องไว้ดังต่อไปนี้

### 1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร

การบริหารจัดการหลักสูตร (ประเวศ เวชชะ. 2562: 438) คือ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตั้งแต่การวางแผนการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การสนับสนุนการใช้หลักสูตร การนิเทศและกำกับติดตาม และการประเมินการใช้หลักสูตร เป็นการบริหารจัดการหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับชั้นพื้นฐาน โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าในยุคปัจจุบัน

### 2. กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

การบริหารจัดการหลักสูตร (ประเวศ เวชชะ. 2562: 545) เป็นการดำเนินการของสถานศึกษาที่ประกอบด้วย 1) การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา(P) 2) การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้(D) 3) การสนับสนุนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา(S) 4) การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา(S) 5) การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา(A) ซึ่งจะช่วยให้อำนาจหลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

### 3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเชิงรุก

การบริหารจัดการเชิงรุก (วรภัทร โตธนะเกษม. 2541: 7) การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นไปที่การวางแผนและดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยคำนึงถึงปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเป้าหมายนั้น ๆ การบริหารจัดการเชิงรุกจะแตกต่างจากการบริหารจัดการเชิงรับที่มุ่งเน้นไปที่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วเท่านั้น

### 4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเชิงรุกเพื่อพัฒนาหลักสูตร

การบริหารจัดการเชิงรุกเพื่อพัฒนาหลักสูตร (พิชิต บัณฑิตวิศาล. 2562: 14) คือกระบวนการที่ให้ความสำคัญในการตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคมและการเร่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมถึงต้องคำนึงถึงความต้องการและความเหมาะสมของหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

### 5. แนวทางการบริหารแบบ Balanced Scorecard (BSC)

แนวคิดพื้นฐานของ Balanced Scorecard (Kaplan, R.S. and Norton, D.P. 1996: 71) ปัจจุบันการประเมินผลองค์กร ไม่สามารถชี้วัดตัวชี้วัดทางการเงินเพียงอย่างเดียวได้ ซึ่งแคปแลน และนอร์ตัน พัฒนาแนวความคิดของ Balanced Scorecard ไว้ว่าต้องประกอบด้วยมุมมอง 4 มุมมอง ได้แก่ 1. วัตถุประสงค์ที่สำคัญของแต่ละมุมมอง 2. ตัวชี้วัด 3. เป้าหมาย 4. แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรม สรุปได้ว่า การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ขั้นตอนของกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย การวางแผนการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การสนับสนุนการใช้หลักสูตร การนิเทศและกำกับติดตาม และการประเมินผลการใช้หลักสูตร แนวทางการบริหารแบบ Balanced Scorecard เน้นมุมมองทั้ง 4 ด้านหลักของการบริหาร ได้แก่ วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด เป้าหมาย และแผนงานหรือโครงการที่จะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดการประเมินผลของการบริหารจัดการหลักสูตรมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ 1) ออกแบบการวิจัยโดยใช้ การวิจัยแบบผสมผสานประเภท ตามลำดับต่อเนื่องเชิงอธิบาย 2) เทคนิคกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม (A-I-C)

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวนทั้งสิ้น 59 คน และกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครู จำนวน 4 คน นักเรียน จำนวน 18 คน ชุมชน จำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน และคณะกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 3 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

### เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ 3 ปี ย้อนหลัง (2563-2565) ตามแบบรายงานผู้เรียน(ปพ.5) เพื่อหาสภาพและคุณภาพของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6
2. แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3 ปี ย้อนหลัง (2563-2565) ตามแบบบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5) เพื่อหาสภาพและคุณภาพของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6
3. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สอบถามจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลถึงเหตุปัจจัยภายใน ภายนอก
4. แบบสอบถามความคิดเห็น ด้านหลักการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการหลักสูตร ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยา(ตชด.ช่างกลปทุมวันอนุสรณ์ 9)

### การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และสร้างแบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสัมภาษณ์ ตามกรอบแนวคิดและคำถามการวิจัย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ จากนั้นนำไปทดลองใช้ในโรงเรียนที่มีสภาพใกล้เคียงกับโรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยา(ตชด.ช่างกลปทุมวันอนุสรณ์ 9)
2. แบบสอบถามความคิดเห็นด้านหลักการบริหารจัดการหลักสูตร แบบสอบถามความคิดเห็นด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร แบบสอบถามความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการหลักสูตร มีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้ 3.1) ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น 3.2) สร้างเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน

3. นำแบบประเมิน เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรง IOC (Item Objective Congruence Index) โดยแบบสอบถามความคิดเห็น มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และนำเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

### วิธีรวบรวมข้อมูล

#### ตอนที่ 1

##### 1.1 การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

- 1.1.1 ดำเนินการพหุทัศคติผู้เข้าร่วมวิจัย (จริยธรรมการวิจัย) เพื่อเป็นการรักษาจริยธรรมการวิจัย
- 1.1.2 นัดวันเวลาและสถานที่การสัมภาษณ์
- 1.1.3 ดำเนินการสัมภาษณ์ตามระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยการสัมภาษณ์เชิงลึก และสรุปเนื้อหา

##### 1.2 การเก็บข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร

- 1.2.1 ดำเนินการพหุทัศคติผู้เข้าร่วมวิจัย (จริยธรรมการวิจัย) เพื่อเป็นการรักษาจริยธรรมการวิจัย
- 1.2.2 ผู้วิจัยได้นำแบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสารเรื่องสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียน
- 1.2.3 สรุปเนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) ลงในแบบฟอร์มที่กำหนด

##### 1.3 การเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามความคิดเห็น

- 1.3.1 ดำเนินการพหุทัศคติผู้เข้าร่วมวิจัย (จริยธรรมการวิจัย) เพื่อเป็นการรักษาจริยธรรมการวิจัย
- 1.3.2 ส่งแบบสอบถามให้กับผู้เข้าร่วมวิจัยโดยตรง

#### ตอนที่ 2

##### 2.1 การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

- 2.1.1 ดำเนินการพหุทัศคติผู้เข้าร่วมวิจัย (จริยธรรมการวิจัย) เพื่อเป็นการรักษาจริยธรรมการวิจัย
- 2.1.2 นัดวันเวลาสถานที่ ทั้งดำเนินการสัมภาษณ์ตามระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยการสัมภาษณ์เชิงลึก
- 2.1.3 เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ มีการดำเนินการไต่ตรองกระบวนการและเนื้อหาของการสัมภาษณ์

##### 2.2 การเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม

- 2.2.1 ดำเนินการพหุทัศคติผู้เข้าร่วมวิจัย (จริยธรรมการวิจัย) เพื่อเป็นการรักษาจริยธรรมการวิจัย
- 2.2.2 ขออนุญาตขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- 2.2.3 การเตรียมบุคคลในการจัดกลุ่มสนทนา ผู้วิจัยเตรียมบุคลากรในการร่วมจัดกลุ่มสนทนากลุ่ม
- 2.2.4 ดำเนินการประชุมสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยและคณะผู้ช่วยวิจัยร่วมกันได้อธิบายจุดมุ่งหมาย

#### ตอนที่ 3

##### 3.1 การเก็บข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร

- 3.1.1 ดำเนินการพหุทัศคติผู้เข้าร่วมวิจัย (จริยธรรมการวิจัย) เพื่อเป็นการรักษาจริยธรรมการวิจัย
- 3.1.2 บันทึกการวิเคราะห์เอกสารเรื่องสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของประเทศนิวซีแลนด์
- 3.1.3 สรุปเนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) ลงในแบบฟอร์มที่กำหนด

##### 3.2 การเก็บข้อมูลโดยการทำ Benchmarking

- 3.2.1 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาข้อมูลตามประเด็นคำถามเพื่อเทียบเคียงข้อมูล
- 3.2.2 นำข้อมูลจากการศึกษาในแต่ละประเด็นคำถามสรุปเนื้อหาสำคัญ (Content Analysis)

##### 3.3 การเก็บข้อมูลโดยการหาฉันทามติ

- 3.3.1 ดำเนินการพหุทัศคติผู้เข้าร่วมวิจัย (จริยธรรมการวิจัย) เพื่อเป็นการรักษาจริยธรรมการวิจัย
- 3.3.2 ผู้วิจัยได้นำแบบสรุปการหาฉันทามติ (Consensus) เรื่องภาพอนาคตที่พึงประสงค์การบริหารจัดการ

หลักสูตรเทียบเคียงกับการบริหารจัดการของประเทศนิวซีแลนด์ เพื่อกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์



### 3.3.3 สรุปเนื้อหาสำคัญลงในแบบฟอร์มที่กำหนด

#### ตอนที่ 4

##### 4.1 การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

- 4.1.1 ดำเนินการพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย(จริยธรรมการวิจัย) เพื่อเป็นการรักษาจริยธรรมการวิจัย
- 4.1.2 ขออนุญาตขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- 4.1.3 การเตรียมบุคคลในการจัดกลุ่มสนทนา ผู้วิจัยเตรียมบุคลากรในการร่วมจัดกลุ่มสนทนากลุ่ม
- 4.1.4 ดำเนินการประชุมสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยและคณะผู้ช่วยวิจัยร่วมกันได้อธิบายจุดมุ่งหมาย

##### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. วิเคราะห์แบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และแบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแบบบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน(ปพ.5) และรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา(SAR)
2. การวิเคราะห์เนื้อหาแบบสอบถามความคิดเห็น
  - 2.1 ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ )
  - 2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

#### ผลการวิจัย

##### ตอนที่ 1 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรและเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

##### 1. ด้านคุณภาพผู้เรียน

###### 1.1 ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน

เมื่อพิจารณาภาพรวม ปีการศึกษา 2563–2565 อยู่ในระดับ ยอดเยี่ยม โดยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ารักชาติ ศาสน์ กษัตริย์, มีวินัยรับผิดชอบ, อยู่อย่างพอเพียง, รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ มีคุณภาพอยู่ในระดับยอดเยี่ยม ในรายด้านของความซื่อสัตย์ สุจริต, ใฝ่เรียนรู้, มุ่งมั่นในการทำงาน มีคุณภาพอยู่ในระดับ ดีเลิศ

###### 1.2 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เมื่อพิจารณาภาพรวม ปีการศึกษา 2563–2565 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 77.42 โดยเมื่อพิจารณารายสาระวิชา พบว่า สาระหน้าที่พลเมือง มีค่าเฉลี่ยภาพรวมสูงที่สุด เป็น 79.12 รองลงมาเป็น สาระวิชาเศรษฐศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเป็น 77.88 และสาระวิชาพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเป็น 76.16 จากข้อมูลดังกล่าวพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

##### 2. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

การบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02) รองลงมาคือ ด้านการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47)

##### 3. การมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการหลักสูตร

การมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการหลักสูตร ภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับ ดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04) เมื่อพิจารณาเป็นด้านของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20) รองลงมา คือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครู (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81)

## ตอนที่ 2 เหตุปัจจัยสำคัญอะไรบ้างที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยา(ตชด.ช่วงกลปทุมวันอนุสรณ์ 9)

1. เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยา(ตชด.ช่วงกลปทุมวันอนุสรณ์ 9) ด้านคุณภาพผู้เรียน เหตุปัจจัยสำคัญเกิดจาก ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านกระบวนการบริหารจัดการ ทำให้มีเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ดังนี้ เหตุปัจจัยสนับสนุนได้แก่ นโยบายหน่วยงานต้นสังกัดให้การสนับสนุนโรงเรียนในด้านการบริหารจัดการและด้านคุณภาพผู้เรียน มีแนวนโยบายให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาตนเอง, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตที่รับผิดชอบ มีการสนับสนุนการจัดการศึกษา เช่น การสนับสนุนในการอาหารกลางวัน และนม, นโยบายของเรียนฟรี 15 ปี, ชุมชนให้ความร่วมมือในการสนับสนุนการจัดการศึกษาและกิจกรรมของนักเรียน เช่น การระดมทุนงานแข่งขันกีฬา, ปราชญ์ชุมชนมีบทบาทในการให้ความรู้ด้านภูมิปัญญาแก่นักเรียนเพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพผู้เรียน เช่นการทำผ้าปักอ้อมเมียน, โรงพยาบาลประจำตำบล ในเขตพื้นที่ให้บริการ มีการสนับสนุน ส่งเสริมสุขภาพผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ, นักเรียนทุกคนมีการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย, พรบ. การศึกษาแห่งชาติ ประชาชน ชุมชน และหน่วยงาน มีส่วนในการสนับสนุนการศึกษา โดยแต่ละหน่วยที่กล่าวมาข้างต้น เข้าใจบทบาทของตนเองในการสนับสนุนการศึกษาเป็นอย่างดี เหตุปัจจัยที่อุดหนุนได้แก่ มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเร่งด่วน ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการ, เป็นช่วงเปลี่ยนผ่านผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้โครงสร้างด้านการบริหารงานเกิดผลกระทบด้านงบประมาณที่เคยสนับสนุนให้แก่โรงเรียน, ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และเป็นแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลให้ขาดความพร้อมในด้านอุปกรณ์การเรียน, โรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ถิ่นทุรกันดาร ส่งผลให้การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อทางการศึกษายากลำบาก, ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างชาติ ส่งผลให้ไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน ขาดความเอาใจใส่ในตัวผู้เรียน และไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษา, เครือข่ายไม่เสถียร ส่งผลให้การให้บริการแก่นักเรียน และบุคลากรเกิดปัญหาในการใช้งาน, นโยบายและจุดเน้นต่าง ๆ ที่เพิ่มภาระครู

2. เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร เหตุปัจจัยสำคัญเกิดจาก ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านกระบวนการบริหารจัดการ ทำให้มีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อบริหารจัดการหลักสูตร ดังนี้ เหตุปัจจัยสนับสนุนได้แก่ การจัดโครงสร้างการบริหารงาน 4 ฝ่าย อย่างชัดเจน, มีโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, สถานศึกษามีระบบการประเมินผลการเรียนที่มีประสิทธิภาพ, การบริหารงานของโรงเรียนมีการกระจายอำนาจตามโครงสร้างอย่างชัดเจน, ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการทำงานเป็นทีม, บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ, ครูมีการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดตามที่หลักสูตรกำหนด, เหตุปัจจัยอุดหนุน ได้แก่ สถานศึกษาขาดการกำหนดแผนยุทธศาสตร์, สถานศึกษามีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ, ช่องทางการติดต่อผู้ปกครองยังไม่ทั่วถึง, มีการโยกย้ายของบุคลากรอยู่บ่อยครั้ง ทำให้การบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมไม่ต่อเนื่อง, สถานศึกษามีรูปแบบการควบคุม กำกับ ติดตาม ที่ไม่ชัดเจน

3. เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วม เหตุปัจจัยสำคัญเกิดจาก ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านกระบวนการบริหารจัดการ ทำให้มีปัจจัยสำคัญที่สนับสนุน ดังนี้ เหตุปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่เน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ, การจัดโครงสร้างงาน 4 ฝ่าย อย่างชัดเจน, มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, สถานศึกษามีการสนับสนุน บุคลากรให้มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ, ครูมีทักษะด้านเทคโนโลยี ช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการ



หลักสูตรกลุ่มสาระ, บุคลากรให้มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เหตุปัจจัยฉุดรั้ง ได้แก่ ระบบต่างๆ ยังไม่มีความเสถียร, โรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กครูต้องรับหน้าที่ในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มากเกินไป, รูปแบบการควบคุม กำกับ ติดตาม ไม่ชัดเจน, บุคลากรไม่ตรงวิชาเอก

### ตอนที่ 3 ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคปัญญาประดิษฐ์

1. ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยาฯ ที่สอดคล้องกับยุคปัญญาประดิษฐ์ ด้านคุณภาพผู้เรียน พบว่าผู้ร่วมการวิจัย ต้องการให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้นทุกปี ผู้เรียน มีทักษะกระบวนการคิด แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน ส่งเสริมทักษะในยุคปัญญาประดิษฐ์ สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ที่สอดคล้องกับยุคปัญญาประดิษฐ์ ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่าผู้ร่วมการวิจัย ต้องการ ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร สถานศึกษาควรกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการวางแผนในการนำหลักสูตรไปใช้ มีการจัดทำแผนพัฒนาหลักสูตรที่ชัดเจน มีการวางแผนการจัดโครงสร้างหลักสูตรอย่างถูกต้อง มีการวางแผนในการสนับสนุน พัฒนาครู มีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร และมีการวางแผนในการประเมินการใช้หลักสูตร

2.2 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร มีการจัดทำโครงสร้างรายวิชาตามหลักสูตรที่ถูกต้อง จัดการเรียนการสอนตามหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ และควรประเมินผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด

2.3 ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตร สถานศึกษาควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตร มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีให้เพียงพอต่อความต้องการทันสมัย และพร้อมใช้งานอยู่ตลอดเวลา มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาหลักสูตรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการนำเสนอ เผยแพร่ผลงาน ที่ได้จากการจัดการเรียนการสอน

2.4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร สถานศึกษาควรกำหนดนโยบาย กรอบแนวคิด และเกณฑ์การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบตามแผนที่วางไว้ มีการกำกับ ติดตาม การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีระบบการปรับปรุงพัฒนาผลการใช้หลักสูตร หลังจากที่มีการนิเทศติดตาม อย่างเป็นระบบ

2.5 ด้านการประเมินการใช้หลักสูตร มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรนำผลการประเมินไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรมีการประเมินการใช้หลักสูตรโดยการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มีการติดตามผลการใช้หลักสูตรจากผลงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3. ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยาฯ ที่สอดคล้องกับยุคปัญญาประดิษฐ์ ด้านการมีส่วนร่วม พบว่าผู้ร่วมการวิจัย ต้องการ ให้เกิด การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา และได้เห็นในแนวทางเดียวกันว่าการมีส่วนร่วมดังกล่าวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งก่อให้เกิดการพัฒนาการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการจัดการหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับการปรับการศึกษาให้เข้ากับความต้องการของนักเรียน ชุมชน และสังคม

### ตอนที่ 4 นวัตกรรมการบริหารจัดการเชิงรุกหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคปัญญาประดิษฐ์

มติ ที่ 1 ด้านประสิทธิผล มี 2 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามจุดมุ่งหมาย ที่สถานศึกษากำหนด สอดคล้องกับการจัดยุคปัญหาประดิษฐ์ มี 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนสู่ยุคปัญหาประดิษฐ์ 2) โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีสมรรถนะหลัก ตามสถานศึกษากำหนด มี 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการสร้างเสริมสมรรถนะผู้เรียนใน ยุคปัญหาประดิษฐ์ 2) โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา

มติที่ 2 ด้านคุณภาพการให้บริการ มี 4 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาสภาพแวดล้อม การบริการ และสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มี 3 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ 2) โครงการชุมชนสัมพันธ์ 3) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในยุคปัญหาประดิษฐ์ มี 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการพัฒนากระบวนการสอนในยุคปัญหาประดิษฐ์ 2) โครงการส่งเสริมทักษะที่สำคัญในยุคปัญหาประดิษฐ์ ของผู้เรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมการบริการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มี 1 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการพัฒนาอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ในยุคปัญหาประดิษฐ์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมจัดและการศึกษาทุกภาคส่วน มี 1 โครงการ ได้แก่ โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย

มติ ที่ 3 ด้านประสิทธิภาพกระบวนการภายใน มี 3 ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เพื่อปรับปรุงหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพเน้นการพัฒนาทักษะในยุคปัญหาประดิษฐ์ของผู้เรียน มี 1 โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาหลักสูตรเพื่อรองรับยุคปัญหาประดิษฐ์

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพื่อส่งเสริมครูบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องได้รับการ พัฒนาองค์ความรู้ด้านหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มี 1 โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาครูผู้นำด้านหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนในยุคปัญหาประดิษฐ์และมีการตรวจสอบและประเมินความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มี 2 โครงการ ได้แก่ 1)โครงการพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน 2) โครงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

มติ ที่ 4 ด้านการพัฒนาองค์กร และบุคลากร มี 3 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เพื่อพัฒนาคุณภาพครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ (Integrated Learning Management)ให้สอดคล้องกับการจัดยุคปัญหาประดิษฐ์ มี 2 โครงการ ได้แก่ 1)โครงการพัฒนาคุณภาพระบบการบริหาร 2) โครงการสานสัมพันธ์บุคลากร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องได้รับการอบรมพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา มี 1 โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องได้รับการอบรมพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา มี 1 โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาคุณภาพระบบการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษา ในยุคปัญหาประดิษฐ์

## อภิปรายผล

มีการแบ่งออกเป็น 4 ตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรและเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

### 1.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

จากการศึกษาสภาพ ร้อยละของจำนวนนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยา ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2563–2565 เมื่อพิจารณาภาพรวม มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 77.42 โดยเมื่อพิจารณา รายสาระวิชา พบว่า สาระหน้าที่พลเมือง มีค่าเฉลี่ยภาพรวมสูงที่สุด เป็น 79.12 รองลงมาเป็น สาระวิชาเศรษฐศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเป็น 77.88 และสาระวิชาพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเป็น 76.16 จากข้อมูลดังกล่าวพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ (ประเวศ เวชชะ. 2561: 14) กล่าวว่า หลักการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพควรมีหลักการบริหารจัดการหลักสูตร ควรมีหลักความร่วมมือ การวิเคราะห์ผู้เรียนว่ามีความพร้อมเกี่ยวกับหลักความรู้ทักษะพื้นฐานพร้อมที่จะเรียนรู้เรื่องไหนในหลักสูตร โดยมีข้อมูลที่ควรรู้เกี่ยวกับผู้เรียน เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลของผู้เรียนออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาผู้เรียน

1.2 ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านหลักการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักคุณธรรม มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.99) รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักประสิทธิภาพ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05) ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการประเมินการใช้หลักสูตร มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86) รองลงมาคือ ด้านการนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78) สอดคล้องกับแนวคิดของ (พระพิระยุทธ วชิราวุธ. 2561) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารและการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านด้ายเทพกาญจนาอุปถัมภ์ กล่าวว่า แนวทางการบริหารและการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย 1) ควรดำเนินการจัดการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 2) ควรจัดทำสื่ออุปกรณ์การสอนเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน 3) ควรสนับสนุนงบประมาณทรัพยากรอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนาครูและบุคลากร และจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ 4) กำกับติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิดจากการจัดการการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง 5) จัดให้มีการประเมินหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อนำปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำหลักสูตรไปใช้มาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรการศึกษาต่อไป

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04) เมื่อพิจารณาเป็นด้านของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20) รองลงมา คือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครู (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81) สอดคล้องกับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2562) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตร คือ การบริหารงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติ เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย และต้องอาศัย

องค์ประกอบปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ มากมาย เปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ตอนที่ 2 เหตุปัจจัยสำคัญอะไรบ้างที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยา

จากการศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยนำเสนอในรูปแบบแผนภูมิแกงปลา และสังเคราะห์เป็นความเรียงตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู บุคลากรส่วนใหญ่ในสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดีในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา แต่มีครู บุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นครูที่เพิ่งได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหม่ ส่งผลให้ไม่เข้าใจในระบบงาน หรือวัฒนธรรมองค์กรทำให้ขาดความรู้ความสามารถในการวางแผนหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ การสนับสนุนการใช้หลักสูตร การนิเทศ กำกับติดตาม การประเมินการใช้หลักสูตรไม่เท่าที่ควร ในด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากหน่วยงานต้นสังกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ (เกษมพร ทองเอื้อ. 2555: 243) กล่าวว่า เหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียน ไว้ 4 ข้อ ได้แก่ 1) ลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ 2) ลักษณะของสภาพแวดล้อม 3) ลักษณะของบุคลากร 4) ลักษณะขององค์กร

ตอนที่ 3 ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคปัญญาประดิษฐ์

#### 1.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน

1.1.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ต้องการให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในยุคปัญญาประดิษฐ์ 1) ทักษะการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรม ได้แก่ คิดสร้างสรรค์ใฝ่ใจนวัตกรรม มีวิจรรย์ญาณ แก้ปัญหาเป็น สื่อสารดี เติบโตร่วมมือ 2) ทักษะสารสนเทศ สื่อเทคโนโลยี ได้แก่ อัปเดตข้อมูลข่าวสารรู้เท่าทันสื่อ รอบรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ ฉลาดสื่อสาร 3) ทักษะชีวิตและอาชีพ ได้แก่ มีความยืดหยุ่น รู้จักปรับตัว ริเริ่มสิ่งใหม่ รู้จักเข้าสังคม เรียนรู้นวัตกรรม มีความเป็นผู้นำ รับผิดชอบหน้าที่ พัฒนาอาชีพ หมั่นหาความรู้รอบด้านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

1.1.2 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า ผู้เรียนมีความรู้ เข้าใจในสภาพสังคมเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน สามารถปรับตัว ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข มีภูมิคุ้มกัน เข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม ซึ่งควรเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะพื้นฐาน รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ควรเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยี มาปรับใช้กับชีวิตประจำวัน

1.2 ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ ของโรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยา ที่สอดคล้องกับยุคปัญญาประดิษฐ์ มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการใช้หลักสูตร 2) การนำหลักสูตรไปใช้ 3) การสนับสนุนการใช้หลักสูตร 4) การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร 5) การประเมินการใช้หลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คลอบคลุมทุกๆ มิติ

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา และได้เห็นในแนวทางเดียวกันว่าการมีส่วนร่วมดังกล่าวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งก่อให้เกิดการพัฒนาการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการจัดการหลักสูตรให้เข้ากับความต้องการของนักเรียนชุมชน และสังคม

ตอนที่ 4 นวัตกรรมการบริหารจัดการเชิงรุกหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคปัญญาประดิษฐ์

ในการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการเชิงรุกหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคปัญญาประดิษฐ์จำเป็นต้องมี วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย ประเด็นยุทธศาสตร์ และแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map) จากการวิเคราะห์สภาวะการณ์ภายนอก โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบจากปัจจัยภายนอก (PESTEL Analysis) และวิเคราะห์สภาวะการณ์ภายใน โดยใช้กระบวนการบริหารจัดการองค์กรของ (McKinney 7-S Framework) ได้มาซึ่งวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1. วิสัยทัศน์ ภายในปีการศึกษา 2567-2569 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และสร้างองค์ความรู้ได้อย่างเหมาะสมเต็มตามศักยภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีในการสร้างนวัตกรรม มีเจตคติที่เหมาะสมต่อสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในยุคปัญญาประดิษฐ์

2. กำหนดพันธกิจ 1) พัฒนาความรู้และสมรรถนะหลักตามศักยภาพของผู้เรียน 2) จัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ อย่างหลากหลายรูปแบบและต่อเนื่อง 3) จัดทำหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน 4) พัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้และทักษะ เพื่อรองรับการเข้าสู่ยุคปัญญาประดิษฐ์ 5) พัฒนาระบบนิเทศและติดตาม 6) จัดการเรียนการสอนโดยการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ให้นักเรียนกล้าแสดงออก 7) สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมประกอบการเรียนการสอน 8) จัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาผู้เรียน และช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนสังคมศึกษา 9) วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง

3. กำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ และผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์ของคุณภาพ เมื่อจบการศึกษา 1) มีคุณภาพตามเกณฑ์ของคุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต 4) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย 5) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 6) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

4. ประเด็นนวัตกรรมในการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยาที่สอดคล้องกับยุคปัญญาประดิษฐ์ หลังจากผู้ร่วมวิจัย ประชุมปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ (A-I-C) ร่วมกันกำหนดประเด็นนวัตกรรมแล้วได้พิจารณาโครงการที่รองรับประเด็นนวัตกรรมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ มากำหนดองค์ประกอบของนวัตกรรม ตามแนวทางของ บาลานสกอร์การ์ด (Balance Scorecard) ได้มาซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ ในการกำหนดแผนงานโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (อรรถพร ศิริวงศ์. 2566: 79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนา ยุทธศาสตร์การบริหารและการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในยุค Digital ของโรงเรียนฝางธรรมศึกษา ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน การศึกษาอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารและการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในยุค Digital ของโรงเรียนฝางธรรมศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ด้วยเทคนิค A-I-C และ scenario planning



## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรสร้างความตระหนักให้บุคลากรในการพัฒนาความรู้ ทักษะและกระบวนการพัฒนา หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัญญาประดิษฐ์
2. ควรกำหนดแนวทาง เป้าหมาย จุดเน้น การกำกับ ติดตาม ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบแบบแผนอย่างสร้างสรรค์โดยการมีส่วนร่วม
3. ควรสนับสนุนการจัดประชุม อบรมสัมมนา พัฒนาศักยภาพและครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับยุคปัญญาประดิษฐ์ กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยา(ตชด.ช่างกลปทุมวันอนุสรณ์ 9)
4. ควรส่งเสริมงบประมาณ วัสดุ เครื่องมือ กระบวนการ เทคโนโลยี สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนรู้ และการพัฒนาบุคลากร อย่างเหมาะสม โปร่งใส คำนึงและสามารถตรวจสอบได้

### 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อคุณภาพของผู้เรียนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ควรศึกษารูปแบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน การบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับยุคปัญญาประดิษฐ์ กรณีศึกษา โรงเรียน บ้านป่าไร่หลวงวิทยา (ตชด.ช่างกลปทุมวันอนุสรณ์ 9)

## เอกสารอ้างอิง

- เกษมพร ทองเอื้อ. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล. ปรินญาณิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเวศ เวชชะ. (2561). การบริหารหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 4). เชียงราย: ห.จ.ก. ปี่ & น้อง.
- ประเวศ เวชชะ. (2562). การบริหารหลักสูตรการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 5). เชียงราย: หจก.ปี่ & น้อง.
- ประเวศ เวชชะ. (2562). เอกสารคำสอน. การบริหารหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ประเสริฐ ศิริโสภณ. (2564). การบริหารจัดการเชิงรุกด้านการศึกษา. วารสารการศึกษาไทย, 4(2), 1-14.
- บุญณิศ ไทยช่วย. (2564). การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 กับ แนวคิด Education 4.0. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2566, จาก [https://www.senate.go.th/commission\\_meeting/readfile/73770/16409/2092/15489](https://www.senate.go.th/commission_meeting/readfile/73770/16409/2092/15489)
- พระพิระยุทธ วชิราวุธ. (2561). การบริหารและการจัดการหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านด้ายเทพกาญจนาอุปถัมภ์. เชียงราย: (การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พิชิต บัณฑิตวิศาล. (2562). การบริหารจัดการเชิงรุกเพื่อพัฒนาหลักสูตร. ม.ป.ท.
- โรงเรียนบ้านป่าไร่หลวงวิทยา(ตชด.ช่างกลปทุมวันอนุสรณ์ 9). 2565. แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2565-2569. เชียงราย. พิทักษ์ชัย การพิมพ์.
- วรภัทร โตธนะเกษม. (2541). การสร้าง Good Governance ในภาคเอกชน. วารสารนักบัญชี, 44(3), 7-14.



- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2566, จาก [https://sgs.bopp-obec.info/menu/Data/CD\\_Book1.pdf](https://sgs.bopp-obec.info/menu/Data/CD_Book1.pdf).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พศ.2560-2579. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- อรรวรรณ ศิริวงศ์. (2566). การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารและการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในยุค Digital ของโรงเรียน ฝางธรรมศึกษา. วารสารครุศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 8(1), 69 – 92.
- Kaplan R. S. & Norton D. P. (1992). The balanced scorecard: Translating strategy into action. Harvard Business Review 70(1).
- Russell, B. (2022). Advancements in Artificial Intelligence. Journal of Technology and Innovation, 5(2).